

PIRKANMAAN 2. MAAKUNTAKAAVAN LAATIMISPÄÄTÖS

MKH 7.11.2011

Maakuntakaavoitusjohtaja Laakkonen-Pöntys

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakunnan liiton tehtävänä on huolehtia maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Pirkanmaan liiton hallintosäännön mukaan maakuntavaltuusto päättää maakuntakaavan käynnistämisestä.

Pirkanmaalla on nyt voimassa valtioneuvoston 29.3.2007 vahvistama Pirkanmaan 1. maakuntakaava, joka valmisteltiin vuosina 2001–2005. Kaavaa on täydennetty maakuntavaltuuston kevätkokouksessa 2011 hyväksymällä Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavalla (turvetuotanto), joka on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Parhaillaan valmistellaan liikennettä ja logistiikkaa käsittelevää 2. vaihemaakuntakaavaa.

Kasvavassa maakunnassa on tullut tarpeelliseksi laatia uusi, kaikki maankäytön osa-alueet kattava oikeusvaikutteinen maakuntakaava. Pirkanmaan liiton toimintasuunnitelmassa on varauduttu uuden maakuntakaavatyön käynnistämiseen tänä vuonna. Maakunnan asema, maailmanlaajuinen menestyminen ja tuottavuus ovat Pirkanmaan liiton toimintasuunnitelman tavoitteita, joita tarkastellaan myös kaavoituksen ja maankäytön suunnittelun näkökulmasta. Toimintasuunnitelman lähtökohtana on, että kasvun ja menestyksen maankäyttölliset ratkaisut tehdään uudella maakuntakaavalla. Kaavatyön avulla vahvistetaan Pirkanmaan asemaa johtavana ympäristövastuullisen elämäntavan, kehittyvän elinkeinoelämän ja viihtyisän asumisen palvelumaakuntana. Siinä asemoidaan ja yhteen sovitetaan menestyksen kannalta tärkeimmät toiminnot ja kansalliset runkoverkot. Ympäristön osalta tärkeitä tekijöitä ovat kestävä alue- ja yhdyskuntarakenne, palvelukeskusverkko ja liikennejärjestelmä, ml. toimivat joukko- ja raideliikenneyhteydet. Elinkeino politiikan osalla on sitouduttu tekemään innovatiiviset, asukkaiden ja elinkeinoelämän kanssa yhteistyössä tehdyt maankäytön ratkaisut. Kansainvälisesti toimivat pääliikenneyhteydet, kuljetusjärjestelmät ja logistiset ratkaisut sekä yritystoiminnan alueiden monipuolisuus ja riittävyys ovat niin ikään menestymisen edellytyksinä.

PIRKANMAAN MAAKUNTAKAAVA 2040

Pirkanmaan 2. maakuntakaavassa on erityisen tarpeellista korostaa maakuntakaavan strategista luonnetta. Se on pitkän tähtäimen maankäytön suunnitelma, joka vahvistuessaan korvaa Pirkanmaan 1. maakuntakaavan ja voimassa olevat vaihemaakuntakaavat. Tässä vaiheessa kaavasta on käytetty työnimeä Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Tarkoituksena on, että uusi maakuntakaava kattaa kaikki alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen tärkeimmät osa-alueet ja se laaditaan koko maakunnan alueelle. Maankäytön osalta tarkastellaan mm. seuraavia suunnittelukokonaisuuksia: palvelu- ja keskusverkko, asuin- ja työpaikka-alueet, liikenteen ja logistiikan alueet ja verkostot, vesi- ja jätehuolto, virkistys- ja suojelualueet ja viheryhteydet, maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt sekä energiaan ja luonnonvaroihin liittyvät kysymykset.

Maakuntakaava on Pirkanmaan kuntien yhteinen tahtotila Pirkanmaan maankäytöstä ja siinä korostuu eri maankäyttömuotojen ja intressiryhmien tavoitteiden yhteensovittaminen. Maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseksi ja liikennejärjestelmätyn tueksi käynnistetään erillisselvityksiä koskinen mm. asumista, palvelukeskusverkkoa ja kaupan sijaintia, liikennettä, kulttuuriympäristöjä ja luonnonvaroja. Kaavan taustaksi laadittava tuulivoimaselvitys on jo käynnistetty. Myös Tampereen läntisen oikoradan sijainnin tarkempi tutkiminen on yksi uuden maakuntakaavan keskeisiä tehtäviä.

Mikäli kaavatyön aikana Pirkanmaahan liittyy uusia kuntia esim. kuntaliitosten myötä, uudistetaan maakuntakaavan käynnistämispäätös näiltä osin maakuntavaltuustossa.

Kaavan käynnistämisen valmistelussa on kuultu kuntia toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä sekä keväällä pidetyn kuntakierroksen yhteydessä. Lisäksi käynnistettävää kaavaa on esitelty kuntajohtajille, sidosryhmille ja maakuntahallitukselle.

Maakuntakaavan valmisteluprosessi kestää noin 4-5 vuotta ja siinä pyritään laajaan vuorovaikutukseen alueen kuntien, naapurimaakuntien, asukkaiden ja muiden toimijoiden sekä valtion viranomaisten kanssa. Maakuntakaavan keskeiset valmisteluvaiheet ovat seuraavat:

Aloituskvaihe (2011–2012)

Maakuntakaavan laatiminen käynnistyy maakuntavaltuuston päätöksellä ja vireille tulosta kuulutetaan. Aloitusvaiheeseen liittyy myös ensimmäinen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §) ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatiminen. OAS:n hyväksyy maakuntahallitus ja se asetetaan nähtävillä mielipiteitä ja lausuntoja varten. OAS:n nähtävilläolon yhteydessä avataan maakuntakaavan internetsivut ja vuorovaikutteinen karttapalvelu, jossa maakuntakaavasta voidaan antaa palautetta koko suunnitteluprosessin ajan. Samalla toteutetaan INSPIRE-direktiivin edellyttämät maakuntakaavojen katselu- ja latauspalvelut internetissä.

Aloituskvaiheessa asetetaan maakuntakaavan tavoitteet. Tavoitteiden määrittelyssä pyritään laajaan vuorovaikutukseen. Vuoden 2012 aikana laaditaan myös kaavan vaatimia taustaselvityksiä sekä yleispiirteiset maankäyttövaihtoehdot.

Valmisteluvaihe (2013–2014)

Valmisteluvaihe käynnistyy aloitusvaiheen palautteen käsittelyllä maakuntahallituksessa. Taustaselvityksiä jatketaan tarpeen mukaan ja maankäyttövaihtoehtojen vaikutuksia arvioidaan. Vaihtoehtoista järjestetään mahdollisuus antaa palauteta ja maakuntavaltuusto käy niistä lähetekeskustelun. Valmisteluvaiheessa järjestetään kunta- tai seutukohtaiset neuvottelut/työpajat ja informoidaan kunnanhallituksia.

Valmistellaan maakuntakaavaluonnos, jonka maakuntahallitus asettaa nähtäville yhdessä muun valmisteluaineiston kanssa. Valmisteluvaiheen aineistosta pyydetään lausunnot kunnilta, naapurimaakunnilta, viranomaisilta ja sidosryhmiltä ja asukkaat ja muut toimijat voivat jättää siitä mielipiteensä nähtävilläolon aikana. Maakuntakaavaluonnosta esitellään eri puolilla maakuntaa järjestettävissä asukastilaisuuksissa.

Ehdotusvaihe (2014–2015)

Maakuntahallitus käsittelee valmisteluvaiheen aineistosta saadun palautteen. Palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten pohjalta valmistellaan kaavaehdotus, jonka maakuntahallitus asettaa nähtäville. Ehdotuksesta pyydetään lausunnot kunnilta, naapurimaakunnilta, viranomaisilta ja sidosryhmiltä ja asukkaat ja muut toimijat voivat jättää siitä mielipiteensä (muistutuksen) nähtävilläolon aikana. Pirkanmaan liiton toimisto valmistelee vastineet saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin. Ehdotusvaiheessa järjestetään toinen MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Hyväksymisvaihe (2016)

Maakuntakaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään maakuntahallituksessa. Mikäli ne antavat aihetta muutoksiin, kaavaa tarkistetaan. Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti, se asetetaan uudelleen nähtäville (MRA 32 §).

Vahvistamisvaihe

Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntakaava alistetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Vahvistamispäätöksestä on mahdollista tehdä jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Maakuntakaavan tarkempi aikataulu laaditaan osaksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, jonka hyväksyy maakuntahallitus. Tavoite kuitenkin on, että uusi maakuntakaava tulisi maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi seuraavan kunnallisvaalikauden lopulla.

Maakuntakaavatyötä seuraa ja ohjaa maakuntahallitus. Maakuntakaavatyötä varten perustetaan myös ohjausryhmä. Myös osalle maakuntakaavan taustaselvityksistä nimetään omat ohjausryhmänsä (esim. tuulivoimaselvityksen ohjausryhmä). Merkittävimpiin sisältökysymyksiin liittyen perustetaan asiantuntijoista koostuvat hankeryhmät (esim. liikenteen ja logistiikan hankeryhmä). Muita työryhmiä perustetaan tarpeen mukaan.

Päätösesitys. Maakuntajohtaja Halme:

Maakuntahallitus päättää

esittää maakuntavaltuustolle,

että maakuntavaltuusto päättää käynnistää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti (§ 25 ja § 27) Pirkanmaan 2. maakuntakaavan laatimisprosessin, ja

että maakuntakaava laaditaan kattamaan alueellisesti kaikki Pirkanmaan kunnat, ja

että maakuntakaava laaditaan kokonismaakuntakaavana, jossa käsitellään kaikki alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kannalta tärkeät osa-alueet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet, ja

että maakuntakaava vahvistuessaan korvaa nyt voimassa olevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan ja vahvistetut vaihemaakuntakaavat, ja

että maakuntakaavasta käytetään työnimeä ”Pirkanmaan maakuntakaava 2040”.

Lisäksi maakuntavaltuusto oikeuttaa Pirkanmaan liiton toimiston kuuluttamaan Pirkanmaan 2. maakuntakaavan vireille.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 5.12.2011

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

Lisätietoja: Maakuntakaavoitusjohtaja Karoliina Laakkonen-Pöntys, p. 03 248 1230
karoliina.laakkonen-pontys@pirkanmaa.fi

Merkitään, että maakuntavaltuuston (vara) jäsen Mikko Aaltonen poistui kokouksesta klo 11.15 edellä olevan asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.